

**TÜRK KÜTÜPHANECİLER  
DERNEĞİ**



**İSTANBUL ŞUBESİ'NDEN HABERLER**

***MERHABA.....***

Bol yağmurlu ve mesleki toplantılarla dolu yoğun bir yazın ardından yeni sayımızla tekrar sizlerle..

Bu sayımızda, Doç. Dr. Bülent Yılmaz'ın “**PULMAN-XT PROJESİ VE TÜRKİYE**” isimli yazısında PULMAN projesindeki son gelişmeleri okuyacaksınız. Yine **Derneğimizin** de küçük katkısıyla IFLA'ya katılan Yrd. Doç. Dr. Mesut Yalvaç, IFLA izlenimlerini bizimle paylaşacak. Mesleğimizde önemli konferanslardan biri olan LIBER'in bu yıl ki toplantısına katılan ve ayrıntılı bir raporla izlenimleri bizimle paylaşan İlkay Gürbüz'ün raporunun ilginizi çekeceğini tahmin ediyoruz. Ayrıca bu sayımızda , yeni yayınların tanıtımına ve çeşitli etkinliklerin duyurularına da yer verdik .

Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi Başkanı Sayın Didar Bayır üyelerimizden Mesut Yalvaç ve Handan Uğur'la birlikte 7 Eylül'de yapılan TKD 20. Genel Kurulu Toplantısı'na **Dernek** adına katılmışlardır. Yapılan seçimler sonucunda, Genel Başkanlığa TUNCEL ACAR seçilmiştir. Derneğin organlarındaki yeni üyeler ise:

**Yönetim Kurulu:** Suzan AKYÜZ, Mustafa BAYTER, Serhat BAYTUR, Ahmet ÇELENKOĞLU, Nermin EROĞUL, Pınar ERZURUMLUOĞLU, Nurhan NANEÇİ, Ayşe YİĞİTER

**Denetleme Kurulu:** Sacit ARSLANTEKİN, Semra ATINÇ, Erhan ERKAN

**Haysiyet Divanı :** İrfan ÇAKIN, Bengü ÇAPAR, Osman ERSOY, Necmettin SEFERCİOĞLU, Gökçin YALÇIN'dan oluşmaktadır. TKD İstanbul Şubesi olarak 20. Dönem Genel Başkanı Sayın Başkan Tuncel Acar'a ve seçilen diğer üyelere yeni görevlerinde başarılar dileriz.

Sizleri 26 Ekim'de başlayacak olan 21. TÜYAP Fuarı'ndaki standımıza bekliyoruz. Görüşebilmek dileğiyle...

***Güssün Güneş***

---

## DUYURULAR

---

- 24-26 Ekim tarihleri arasında Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde "Elektronik Gelişmeler Işığında Araştırma Kütüphaneleri" isimli Sempozyum gerçekleştirilecektir.
- 21. TÜYAP İstanbul Kitap Fuarı bu yıl Beylikdüzü'nde 26 Ekim - 3 Kasım tarihlerinde açık olacaktır. Bir standla Fuar'a katılacak olan **Derneğimiz**, yayınladığı kitapları uygun fiyatlarla satışa sunacaktır.
- Şubemiz üyelerini biraraya getirmek amacıyla, 23 Kasım 2002 Cumartesi günü saat 15:00'deki "**Özel Hayatlar**" ( ODA Tiyatrosu) adlı oyuna bilet sağlamıştır.
- VIII. Türkiye'de İnternet Konferansı 19-21 Aralık 2002 tarihleri arasında İstanbul Askeri Müze/Harbiye Kültür Sitesi'nde gerçekleştirilecektir. Ayrıntılı bilgiye <http://inet-tr.org.tr/inetconf8/> ulaşılabilir.
- PULMAN Projesi kapsamında yer alan "*İlkeler El Kitabı*", Sayın Selma Aslan'ın ve Koç Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi'nden bir grup kütüphanecinin katkılarıyla Türkçeye kazandırılmıştır. Şubemizin web sayfasından <http://www.kutuphaneci.org.tr/istanbul> bu değerli kaynağa ve Proje hakkındaki bilgilere ulaşılabilir.

\*\*\*\*\*

### YENİ YAYINLARIN TANITIMI

❖ **Anglo-American Cataloguing Rules**, 2nd Edition, 2002 Revision, October 2002, 772pp., ISBN 185604469, £45

Anglo- Amerikan Kataloqlama Kuralları 2'nin yeni versiyonu kullanım kolaylığı açısından uygun bir yapıya sahiptir. Yapılan değişiklikleri ve yenilikleri bu kaynakta bulmak mümkündür. Bu yeni yayın şunları içermektedir:

- 1999-2001 arası tüm değişiklikler ve eklemeler 2002'de yer almaktadır.
- 100'den fazla varolan metin ve indeks değişiklikleri tamamen yenilenmiştir.
- Üç bölüm tamamen gözden geçirilip, yenilenmiştir.

**Kartografik Materyaller:** Elektronik medya açısından tanımını aydınlatmak amacıyla kurallar ve yenilikler gözden geçirilmiştir.

**Elektronik Kaynaklar:** Uzaktan ve doğrudan erişim ve Uluslararası Bibliyografik Tanım Standartlarına göre sınıflanmaları için kurallar elektronik kaynaklar için düzenlenmiştir.

*Continuing Resources* (Devamlı Kaynaklar “Sürelî Yayınlar”): Sürelî yayınları, web sitelerini içine alması için genişletilmiştir.

**Kaynak: "Library+Information Update" Vol:1 (7) Oct 2002**

❖ **HALK KÜTÜPHANELERİ İÇİN ULUSLARARASI İLKELER**

**Gill, Philip et al(eds). The Public Library Service: IFLA/ UNESCO Guidelines for Development.**

For the IFLA Section of Public Libraries. Munchen: Saur, 2001. 116pp. ISBN 3 598 2 1827 3. 54 Euro (IFLA üyelerine 36 Euro)

Halk kütüphanelerinin gelişmesine aynı zamanda kütüphanecilerin hizmetlerini genişletmesine ve de yenilikleri takip edebilmesine yardımcı olmak amacıyla hazırlanmış bir kaynaktır. Temel olarak 86 sayfadan oluşmakta, kullanıcı gereksinimleri, derme geliştirme, insan kaynakları, yönetim ve pazarlama konularından oluşan bölümleri içermektedir.

**Çeviren: Duygu Kızılaslan-Elektronik Kaynaklar Kütüphanecisi**

**Koç Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi**

❖ **NLM CLASSIFICATION 2002**

Ulusal Tıp Kütüphanesi Sınıflama Sistemi 2002 yılından başlayarak her yıl artık elektronik olarak yayınlanacaktır. Böylece baskı edisyonu 1999 yılında yayınlanan 5. baskıyla beraber kesilmiş oluyor. 2002 versiyonuna ([www.nlm.nih.gov/class](http://www.nlm.nih.gov/class))’den ulaşılabilir. Elektronik versiyonun, baskı versiyona göre birçok avantajı bulunmaktadır. Özellikle MeSH terimlerine ve sınıflama numaralarında ulaşımında birbirleriyle bağlantılı linklerin olması gibi.

\*\*\*\*\*  
Bültende yayınlanması istenilen yazılar editör adına [ggunes@ku.edu.tr](mailto:ggunes@ku.edu.tr) adresine gönderilmelidir. Yazıların sorumluluğu yazarına aittir. Yazılar Bülten’in ve yazarlarının ismi belirtilerek kullanılabilir.

**İletişim Adreslerimiz:**

**Web:** <http://www.kutuphaneci.org.tr/istanbul>

**E-posta:** [nelbirlik@ku.edu.tr](mailto:nelbirlik@ku.edu.tr)

**Posta:** Didar Bayır –Koç Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi Rumelifeneri Yolu 34450 Sarıyer/ İstanbul



## PULMAN-XT PROJESİ VE TÜRKİYE

**\*Doç.Dr. Bülent Yılmaz**

**Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi**

PULMAN (**Public Libraries Mobilising Advanced Networks – İleri Ağları Hareketlendiren Halk Kütüphaneleri**)<sup>1</sup> Avrupa Birliği üye ve aday üye ülkelerinin 2001 Mayıs ayında başlattıkları ve bu ülkelerde bulunan halk kütüphanesi, müze ve arşivler arasında enformasyon teknolojilerine dayalı geniş açılımlı bir işbirliğini geliştirmeyi hedefleyen projedir. Proje, Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilip, desteklenmekte ve 2003 Ağustos ayından sonra 6. Çerçeve Programına taşınması düşünülmektedir.

Başlangıçta Projeye dahil olmayan tek aday ülke Türkiye iken, 2001 Ağustos ayında PULMAN-XT adıyla bir genişleme projesi geliştirilmiş, Türkiye’de dahil 11 ülke bu projeye katılmak için başvurmuştur. T.C. Kültür Bakanlığı’nın Bakan onayı ile oluşturduğu **Ulusal Komisyon**’un çalışmaları sonucu Türkiye, Avrupa Komisyonu kararı ile 10 Nisan 2002 tarihinde 11 ülke içinde Projeye tam üye olarak kabul edilen iki ülkeden birisi olmuştur. Proje tam üye ve aday üye ülkelerden oluşan 26 katılımcı ile sürdürülmektedir. Projenin Türkiye adına katılımcı kuruluşu Türk Kütüphaneciler Derneği (TKD) olmuştur. Proje için Türkiye’ye ayrılan bütçe 18.650 Euro’dur. PULMAN-XT Projesinin resmi başlangıç tarihi 15 Haziran 2002 olup, Başlangıç Toplantısı Türkiye’nin çabasıyla 24-25 Haziran tarihlerinde İstanbul’da yapılmıştır. Projenin 2003 Ağustos ayında sona erdirilmesi ve belirtildiği üzere Avrupa Birliği’nin 6. Çerçeve Programına taşınması düşünülmektedir.

PULMAN-XT Projesi Türkiye için çeşitli açılardan önemli görünmektedir. Kütüphanecilik ve enformasyon teknolojileri açısından Türkiye’nin bugüne kadar katıldığı, özellikle halk kütüphaneleri açısından, en büyük ve ciddi uluslararası işbirliği projelerinden birisidir. Dolayısıyla, Türkiye’de öncelikle halk kütüphaneleri ancak diğer kütüphane türleri, müzeler ve arşivler için yeni gelişme olanakları yaratabilecek Avrupa merkezli uluslararası mesleki bir girişimdir. Bu proje ile Türkiye’deki bu kurumlar değişime gidecek, personeli eğitim için yurt dışına gönderilecektir. Mesleki katkının yanısıra Avrupa Birliği’ne katılımı kendisine hedef olarak koyan Türkiye için, Proje, Avrupa Birliği sürecine katkıda bulunacak bir etkinliktir. Ancak, sözü edilen ve başarıma zorunluluğu bulunan Proje çok ciddi ve zorlu çalışmaları gerektirmektedir. Projeyi, Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü ile Türk Kütüphaneciler Derneği koordineli olarak yürütmektedirler. Proje için oluşturulan **Ulusal Komisyon**’da Gökçin Yalçın, Suzan Akyüz, Semra Atınç, Didar Bayır, Doç. Dr.

---

<sup>1</sup> PULMAN aynı zamanda Public Libraries, Museums and Archives Network (Halk Kütüphaneleri, Müzeler ve Arşivler Ağı) olarak da geçmektedir.

Hasan S. Keserođlu, Doç Dr. Dođan Atılgan ve Doç. Dr. Bülent Yılmaz yer almaktadır. Projenin resmi başkanı Türkiye adına katılımcı (partner) kuruluş olan TKD'nin Genel Başkanı Tuncel Acar, Türkiye Koordinatörleri de Doç. Dr. Bülent Yılmaz ile Didar Bayır'dır.

PULMAN-XT Projesi'ne üye ülkelerin yükümlülükleri şunlardır:

**PULMAN Guidelines** (Digital Guidelines Manual - DGM)<sup>2</sup> adlı yayının ulusal dile çevirisi.

Ekim-Kasım 2002 tarihlerinde **PULMAN-XT Ulusal Toplantısı**'nın gerçekleştirilmesi.

Mart 2002 tarihinde Portekiz'de yapılacak **Politika Konferansı**'na politikacı ve/veya karar verici pozisyonlarda bulunanlardan en üst düzeyde katılımın sağlanması.

*PULMAN Guidelines* adlı yapıtın Türkçeye çevirisi **PULMAN İlkeler El Kitabı** adıyla Koç Üniversitesi kütüphanecilerinin de desteğiyle İngiliz Kültür Heyeti'nden Selma Aslan tarafından gerçekleştirilmiş, Selma Aslan aynı zamanda kitabın editörlüğünü de üstlenmiştir. Yapıtı TKD'nin web sayfasından (<http://www.kutuphaneci.org.tr/istanbul/>) erişim olanaklıdır. Proje kapsamında halk kütüphanelerimiz hakkında hazırlanmış olan rapor ve *İlkeler El Kitabı* ayrıca <http://www.pulmanweb.org/countries/Turkey.htm> adresinde de yer almaktadır.

PULMAN-XT Projesi çerçevesinde yapılması gereken çalışmalardan birisi de **PULMAN-XT Ulusal Toplantısı**'dır. **16-19 Kasım 2002** tarihlerinde **Ankara'da** gerçekleştirilecek bu toplantı ile, öncelikle, çevirisi Türkçeye kazandırılmış olan *PULMAN İlkeleri*'nin anlaşılması, özümsemesi ve tartışılarak Türk kütüphaneciliği açısından değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Bu hedef çerçevesinde, önceden belirlenmiş katılımcılardan oluşacak yaklaşık 10 kişilik grupların, yine önceden ısmarlanıp, hazırlanarak kendilerine ulaştırılacak bir metin temelinde etkin tartışmalar yapması, her bir tartışma grubundan bir tartışma sonuç belgesi (dokümanı) elde edilmesi ve daha sonra bütün tartışma sonuç belgelerinin birleştirilerek genel bir belge oluşturulması planlanmaktadır. **PULMAN-XT TÜRKİYE ULUSAL TOPLANTISI** adıyla gerçekleştirilecek olan bu toplantının hazırlık çalışmaları halen sürdürülmektedir.

Proje çalışmalarında çeşitli kurumlarla işbirliğine gidilmekte, bu yönde çabaların artırılması hedeflenmektedir. İTÜ, ODTÜ, Hacettepe Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Milli Kütüphane, Goethe Enstitüsü, İngiliz Kültür Heyeti, Amerikan Kütüphanesi işbirliği yapılan kurumlar arasında yer almaktadır. Bu çerçevede Selma Aslan ve Koç Üniversitesi kütüphanecileri PULMAN İlkeleri'nin çevirisine ücretsiz katkıda bulunmuşlardır. İngiliz Kültür Heyeti İstanbul'da 2 halk kütüphanecisine 6 aylık ücretsiz İngilizce kurs, Goethe Enstitüsü de Ankara'da 2 kütüphaneciye Almanca ücretsiz kurs olanağı sağlamışlardır. Goethe Enstitüsü 1-2 halk kütüphanecisini kısa süreli yurt dışı kütüphane uygulamalarına göndermeyi de planlamaktadır.

---

<sup>2</sup> Bkz. [www.pulmanweb.org](http://www.pulmanweb.org)

Türkiye, PULMAN-XT Projesi çerçevesinde Ankara Adnan Ötüken İl Halk, İstanbul Orhan Kemal İl Halk ve İzmir İl Halk Kütüphanelerini otomasyonunu bir Pilot Proje uygulamasıyla gerçekleştirmeyi planlamaktadır. Bu konu PULMAN-XT Türkiye Ulusal Toplantısı'nın son günü uzman bir grup tarafından bir gün boyunca tartışılacak ve bir öneri oluşturulacaktır. Ulusal Toplantı'dan sonra da öneri doğrultusunda destek arayışlarına gidilecek, Pilot Proje uygulamaya sokulmaya çalışılacaktır. Ayrıca Pilot Proje çerçevesinde yer alan kütüphanelerde görev yapan yönetici ve kütüphanecilerden bir grubun yurt dışına eğitim kursuna gönderilmesi de hedeflenmektedir. Kuşkusuz, bu konuda Kütüphaneler Genel Müdürlüğü'nün yaklaşım ve desteği belirleyici olacak ancak farklı kesimlerden de destek istenecektir. Bu Pilot Proje ile Türkiye'deki bütün halk kütüphanelerinin otomasyona geçirilmesi konusunda izlenmesi gereken yola ilişkin ipuçlarının elde edilmesi de amaçlanmaktadır.

PULMAN-XT'nin, her ne kadar uluslararası bir proje de olsa, Türkiye için ulusal nitelikte ve düzeyde ele alınması, ortak bir çaba ve işbirliği ile gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bunun için meslektaşlarımızın ve her kesimden kişi ve kurumların profesyonel yardım ve destekleri büyük önem taşımaktadır.

## 68. IFLA KONFERANSI'NDAN İZLENİMLER

**\*Yrd.Doç.Dr. Mesut YALVAÇ**

**İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi**

68. IFLA konferansı İskoçya'nın Glasgow şehrinde 18-24 Ağustos 2002 tarihlerinde gerçekleştirildi. 122 ülkeden 4,765 kütüphane ve enformasyon profesyonelinin katıldığı konferansın ana teması "**Libraries for Life: Democracy, Diversity, Delivery**" idi. Konferansın açılış konuşmasını yapan Nobel Ödüllü İskoç şair Seamus Heaney, ömür boyu kütüphaneler teması ile ustaca oynayarak onu işledi. Heaney, bilgi ve güç için ilk yer ve son çare olarak kütüphanelerin ömür boyu değerini vurguladığı konuşmasında, yazarlar ve kütüphanecilerin ortak bir eylem içinde olduklarını, dünyanın yaratıcı ürünlerine sıkı tutunma yollarını aramayla uğraştıklarına işaret etti. IFLA Başkanı Christine Deschamps ise, açılış konuşmasında, az sayıdaki mesleğin enformasyon mesleği gibi yeni teknolojileri elde etmeyi, etkili olarak uyarlamayı ve başarıya ulaştırmayı becerdiğini vurguladı.

Bu yıl IFLA'da 220 konferans oturumunun bir çoğunun entelektüel mülkiyet hakları, sayısal koruma ve İnternete serbest erişim gibi bilgisayar ile ortaya çıkan güç durumlar ve meydan okumalar ile boğuştuğu gözlemlendi. Ayrıca, konferans ile birlikte yaklaşık 143 firma/kuruluşun ürünlerini tanıttığı sergi, kütüphane ve enformasyon alanındaki yenilikleri takip etmek ve bu ürünlerle ilgili ayrıntılı bilgi almak isteyenlerin ilgi noktalarından biri oldu. Her yıl olduğu gibi bu yıl da dünyanın her bölgesinden gelen kütüphane ve enformasyon profesyonelleri, mesleki, sosyal, kültürel hatta sportif etkinliklerle birbirlerine daha da yakınlaştılar; paylaşım ve işbirliğini güçlendirerek artırma fırsatlarına sahip oldular.

Türkiye’den ise bu yıl IFLA programına giren iki etkinlik bulunmaktaydı. Poster oturumunda yer alan bu etkinlikler; Hacettepe Üniversitesi’nden İnci Önal’ın “**Historical Perspectives on School Librarianship**” ve İstanbul Üniversitesi’nden Mesut Yalvaç’ın “**The Concept of Lifelong Learning in the Framework of the Integration of Turkey with the European Union : How Libraries can support it**” başlıklı çalışmalarıydı. Her iki etkinlik de konferans süresince katılımcıların ilgisini çekmeyi başardı.

### 31. LIBER Yıllık Genel Konferansı

#### “Bilgiye Açılan Kapılar olarak Avrupa Kütüphaneleri”

\*İlkay Gürbüz - Koç Üniversitesi Suna Kırac Kütüphanesi

#### Elektronik Kaynaklar Kütüphanecisi

Kütüphanecilik literatürünün güncel gelişimleri ve sorunlarının ele alındığı 31. LIBER Yıllık Konferansı 02-06 Temmuz 2002 tarihleri arasında Avusturya’nın Graz şehrinde Karl-Franz Üniversitesi Kütüphanesi’nde 11 ülkeden 184 kişinin katılımıyla gerçekleştirildi. 40 konuşmacının yer aldığı konferansta sunulan bildirilerin, slide prezantasyonları ya da bildiri metinleri aşağıdaki web adresinden elde edilebilir: <http://www.kfunigraz.ac.at/ub/veranstaltungen/liber2002/papers.html>

Konferans 1 Temmuz’da, Avusturya’nın sınır komşusu Slovenya, Maribor’a yapılan gezi ile başladı. Sabah 9.30’da başlayan bu gezi, Maribor Üniversitesi Kütüphane Müdürü, Irena Sapac rehberliğinde yapıldı. 2 Temmuz Salı günü Erland Kolding Nielsen (Kraliyet Kütüphanesi, Kopenhag) Başkanlığında **Avrupa Birliği Kütüphane Projeleri ve Avrupa Komisyonu Funding isimli** konferans öncesi oturum yapıldı.

#### Konuşmacılar

1.Gerard Van Trier ((Kraliyet Kütüphanesi, Hague)

Gerard Van Trier, üniversite ve ulusal kütüphaneleri kapsayan Avrupa Projelerini hakkında bilgi vererek, bu projeleri kendi içinde, sayısal kütüphaneler; yönetim; standardizasyon; koruma; derleme kanunları ve diğer projeler biçiminde konulara ayırarak, proje başlıklarına değindi.

2. Ute Schwens (Die Deutsche Library Germany)

“TEL - The European library. The gate to Europe’s knowledge”

Ute Schwens, TEL kısa adıyla, The European Library projesi hakkında bilgi verdi. Şubat 2001’de başlayıp, Temmuz 2003’te sona erecek olan ve AB tarafından desteklenen bu proje, 90’lardan beri Avrupa Birliği’nde bir Avrupa Kütüphanesi yaratmak düşüncesinin sanal biçimi olarak özetlenebilir ki kendisi de bu projeyi kısaca Virtual European Library olarak adlandırmaktadır.

### 3. Hans Becker (Staats-und Üniveritatbibliothek, Göttingen, Almanya)

Hans Becker, matematik alanında Avrupa düzeyinde ve uluslararası düzeyde yapılan projelerden söz etti. Avrupa düzeyinde yapılan projelere EULER, Renardus, MathDiss International; uluslararası ve yine kütüphanesi çevresi tarafından yürütülen projelere ERAM, EMAN, Digital Library of Mathematic Literature gibi örnekler gösterdi. Bu projelerin tümünde amaçlananlar, standart oluşturmak, Dublin Core temelli metadata kullanmak, format birliği sağlamak biçiminde sıralanabilir.

#### **3 Temmuz Çarşamba günü ilk oturumun Sanal kütüphaneler ve Sanal Üniversiteler idi.**

Başkan: Raf Dekeyser (Leuven Catholic Üniversitesi, Belçika)

Konuşmacılar:

1. Laura Bender (Arizona Üniversitesi, USA):

*“The Keystone Principles Revisited”*

Laura Bender web tabanlı çevrede, kullanıcı merkezli hizmet uygulamalarında kullanılacak prensipleri, bilgiye erişim, kütüphaneler tarafından blass-free sistemlerin yaratılması ve gerekliliği, entellektüel ortamlar olarak kütüphaneler biçiminde sıraladı.

2. Trix Bakker (Amsterdam Vrije Üniversitesi, Hollanda)

*“Virtual reference services: Connecting with users and supporting the development of skills”*

Trix Bakker, niçin sanal referans hizmetleri, çevrimiçi ya da canlı referans servisleri için araçlar ve ağlaşma konu başlıklarından oluşan bir bildiri sundu. Şu an Hollanda’da yedi üniversite kütüphanesi ve Kraliyet Kütüphanesi’nin uygulamakta olduğu ‘sanal danışma masası’ (virtual reference desk) hakkında bilgi veren Bakker, Alman kütüphaneleri arasında gittikçe yaygınlaşan “Question Point” adlı bir yazılıma yakın bir zamanda sahip olacaklarını belirtti. Bu yazılım, LC ve OCLC tarafında geliştirilen, Calloborative Digital Reference Service (CDRS) adlı, üye kütüphaneler çevrimiçi ağı ile, her yerde, her zaman, uluslararası referans hizmeti sağlamaktadır.

3. Anna Maria Balogh (OSI –Açık Toplum Enstitüsü, Budapeşte)

*“The eIFL Project”*

Bildiri’de, OSI tarafından 1999’da oluşturulan ve 40 civarında ülkeden çeşitli kütüphanelerin, bilimsel elektronik kaynaklara erişimini sağlama amaçlı bir konsorsiyum olan eIFL hakkında bilgi verildi. Başlangıçta EBSCO yayıncılığın dokuz veritabanı, 41 ülkeden 2.250 kütüphanenin katılımı ile gerçekleşen bu konsorsiyum, ihtiyaçlar doğrultusunda bilim, teknoloji ve fizik alanındada elektronik yayımlar sağlamaya başlamıştır.

**2. Oturum – Araştırma Kurumları ve Öğrenen Akademikler üzerine idi.**

Başkan: Eberhard Hilf (Oldenburg Üniversitesi, Almanya)

Konuşmacılar:

1. Alex Klugkist (Groningen Üniversitesi)

*“Research Libraries and Scientific Information: The Future for Libraries”*

Alex Klugkist, ‘Araştırma Kütüphaneleri ve Bilimsel Bilgi: Kütüphaneciler için bir gelecek’ adlı bildirisinde, süreli yayın sayısında, formatında ve kullanımındaki artış, bu artışa karşılık oluşturulan lobilerden (WIPO, IFLA, SPARC, OSI) söz ettikten sonra, bu gelişmeler doğrultusunda kütüphanecilerin klasik görevlerinin yanında değişen görevlerine değindi. Bunlar:

Kütüphanelerin geleneksel görevlerini göz ardı etmemeleri, sağlama politikalarının lisans anlaşmalarını içermeleri gerektiği, sayısal koleksiyonlara erişimin mümkün kılınması, akademik ağlar, kütüphanelerin elektronik öğrenme alanı, araştırma alanı haline gelmeleri, eğitimi destekleyici elektronik, elektronik olmayan masalar olmaları, bilgi zincirini kontrol altına almaları, kurumsal arşive önem verilmesi gerektiği, biçiminde sıralanabilir.

2. Jean Claude Guedon (Montreal Üniversitesi, Kanada)

*“The good and the bad globalization of publishing”*

Jean Claude Guedon’un konuşması, kütüphanecilerin bir araya gelerek, bir kaynağın bilimsel olup olmadığına değer biçeceğimiz, ticari kaygıdan uzak bir sistem yaratılması üzerineydi. Bir yayının, var olan atıf indekslerinde yer alıp almaması, bize o yayının bilimselliğini göstermekte yetersiz kaldığı ve kimi zaman yanıltıcı olduğunu savunan Guedon, kütüphanelerin yalnızca yayını elinde tutan değil, aynı zamanda onunla ilgili eyleme katılan kişiler olmaları gerektiğini söyledi.

İkinci oturumun ardından bir tartışma paneli düzenlendi. Panelde tartışmalar, yazarın telif hakkını yayıncı yerine ‘free server’ gibi oluşumlara bırakmasının hem kullanıcı açısından hemde telif hakkının ticari yayıncıya bırakılmamış olması açısından faydalı olacağı konusunda yoğunlaşırken, bu görüşe karşılık çoğu yazarın telif hakkını yayıncıya devrettiği halde web sitesinden yayınlamaya devam edebildiği söylendi.

### **3. Oturum - Ticari oyuncuların geleceğin Stratejik Görünümü**

Başkan: Ulrich Niederer (Lucerne Üniversitesi Kütüphanesi, İsviçre)

Bu oturumda konuşmacılar, temsilcisi oldukları kurumların yeni oluşumlarını, yazılım ve veritabanlarını tanıttılar.

Konuşmacılar:

1. Janet Mitchell Lees (OCLC PICA)

*“OCLC PICA: a European library membership organization”*

OCLC'den Janet Mitchell Less, Ocak 2002'de, OCLC Avrupa, OCLC' nin Orta Doğu ve Afrika Bölümü ve PICA'nın entegrasyonu ile oluşmuş, küresel işbirliği'nin genişletilmesini amaçlayan OCLC PICA organizasyonu hakkında bilgi verdi.

2. Jeff Clovis (ISI)

*“New search architecture for cross collection discovery”*

Jeff Clovis, kütüphanelerin artık geleneksel basılı materyallerinin yanında İnterneti, İntraneti, veritabanı abonelikleri, tam metin çevirimiçi yayınları olan 'Hybrid' kütüphaneler haline geldiklerini, ISI'nın bu değişime uygun olarak ürünlerini geliştirdiğini anlatan bir prezantasyon sundu. Veritabanlarını içeriklerine göre ayırdığı sunumunda, **native content için Web of Science, Current Content; hosted content için INSPEL, BIOSIS ve external content için PUBMED, Agricola** veritabanları örnek olarak verildi.

3. Linda Sacks (BIOSIS)

*“Beyond traditional bibliographic databases: biology on the web”*

Linda Sacks, İnternet üzerinde biyoloji ile ilgili tüm kaynakları taranabilir halde sunan bir veritabanını olan BIOSIS hakkında bilgi verdi.

4. Steve Coffman (LSSI - Library System and Services)

*“Where do we go from here? How virtual reference technology is changing the way we do reference in research libraries.”*

Steve Coffman, son iki yıldır web tabanlı danışma hizmetlerinin yaygınlaştığını, böylece fiziksel bir danışma masasından sıyrılıp, zaman ve mekan sınırı olmayan, kullanıcıya çok daha fazla hizmet sunabilme imkanı veren sanal danışma yazılımlarının önem kazandığını belirtti. Coffman'ın tanıttığı ve LSSI şirketinin bir ürünü olan LLC, bir sanal danışma yazılımı. Gözlemleyebildiğim kadarı ile bu yazılım ile aynı ekran üzerinde danışma sorusu alıp, kütüphane kataloğunu, veriatabanlarını ya da İnterneti aynı zamanda tarayabiliyorsunuz. Sorular sistemin bir yerinde tutuluyor ve siz aynı soru için ikinci kez vakit kaybetmiyorsunuz. Ayrıca bu yazılım, farklı kütüphanelerin birbirleriyle aynı sistem üzerinden yararlanabilmesine izin veriyor.

#### 4. Oturum –İçerik Sağlayan Hizmetlerin Değerleri

Başkan: Christopher Hunt (John Rylands Üniversitesi, Manchester, UK)

Konuşmacılar:

1. Diana Leitch (John Rylands University, Manchester, UK)

*“PSIgate / Gesource: resource discovery network gateways to information”*

İngiltere’de (JISC) Joint Information Systems Committee’nin, yüksek öğretim kullanıcılarına, İnternet yoluyla ulaşılabilir kalite kontrollü bilgi sağlayan, bir seri konuya özel ağ geçitleri finanse ettiğini belirten Leitchi, bunlara kısa adlarıyla bir kaç örnek verdi: ALTIS, Artifact, BIOME, ZEVL, HUMBUL gibi. Leitch, bu ağ geçitlerinden ikisi olan PSIgate ve Gesource’a değindi. PSIgate fizik bilimi için geliştirilmiş, Gesource ise coğrafya ve çevre bilimleri için tasarlanmış bir ağ geçit özelliği taşıyorlar.

## 2. Bo Öhrström (Denmark Electronic Research Library)

*“Danish Electronic Research Library: a single virtual research library for Denmark”*

Bo Öhrström, 1998’den beri yardımcı direktör olarak görev yaptığı, Danimarka Elektronik Araştırma Kütüphanesi hakkında geniş bilgi verdi. Danimarka Elektronik Araştırma Kütüphanesi (DEF), sanal araştırma kütüphanesi odaklı, Danimarka’da öğrenci ve araştırmacıların bilimsel bilgiye kolay erişim gereği üzerine gerçekleştirilmiş bir proje. Bu projeye 1998’de başlanmış ve Danimarka hükümetinin 27 milyon Euro’luk desteği ile bu ulusal sanal araştırma kütüphanesi kurulmuştur. DEF, şu an kendisine bağlı 12 büyük kütüphane ve 100 orta büyüklükte kütüphaneye kendi üzerinden, elektronik dergi ve veritabanlarına, diğer kütüphane kataloglarının taranmasına, konu temelli bilgi erişime izin veriyor.

## 3. Dorothy Sheridan (Sussex Üniversitesi, UK)

*“Combining teaching and library work: the hybrid academic”*

Dorothy Sheridan, bulunduğu kurumda, hem arşivist hemde aynı konuda öğretmenlik yaparak, pratik ve teoriyi birleştirdiği deneyimlerini aktardı.

## 4. Helge Salvesen (Norway Tromso Üniversite Kütüphanesi)

*“Universities’ quality management: its influence on university libraries”*

Helge Salvesen, Norveç’te yüksek öğretimde kalite reformunun, öğrenim ve öğretim kurumları olarak üniversite kütüphaneleri üzerine etkilerini tartıştı. Olması gereken sistem içinde, seçme, planlama, öğretim metodu ve seminer sürecinde öğrenci katılımının en yüksek olması gerektiğini savunarak, kütüphanelerin bu reformda üstlendikleri rol üzerinde durdu.

## 4 Temmuz Perşembe

### 5. Oturum – Çokluortam: Kütüphanelere Açılan Yeni Kapılar

Başkan: Ann Wade

Konuşmacılar:

#### 1. Graham Shaw (The British Library)

*“In place: making the British library’s collections ‘local’ as well as national”*

Graham Shaw, NOF (New Opportunities) isimli şimdiye dek yapılan en geniş sayısallaşma programından söz etti. İngiliz Kütüphanesi’nin finanse ettiği bu program, yalnız İngiltere’yi değil, tüm Britanya’yı kapsıyor. Projenin adı, In Place olarak geçiyor ve In Place kendi içinde 19 ayrı projeyi barındırıyor. In Place projesi sonunda, haritalar, orjinal resimler, fotoğraflar, ses kayıtları, el yazmaları gibi pek çok çeşit materyali sayısallaştırma yoluna gidecek ve yine verilen rakama göre toplam 98,000 sayısal görüntü elde edilmiş olacak. Bu programın asıl hedefi, yaşamboyu öğrenim amacını gerçekleştirmede bu sayısallaşmış koleksiyonu kullanabilmek.

## 2. Espen Ore (Norveç Ulusal Kütüphanesi)

*“Digitizing complex data: integrating text images and physical organization”*

Espen S. Ore, kütüphanelerinde bulunan el yazmalarının sayısallaştırılması, bunların albümler haline getirilişi, kütüphanenin kullandığı sistem kanalı ile web üzerinde yayınlanması ve korunması hakkında bilgi verdi.

## 6. Oturum - E-kitaplar: Kütüphaneler ve Kullanıcılar için Aynı Derecede mi?

### **Başkan: Ann Wade (The British Library)**

Konuşmacılar:

#### 1. Pierre Le Loarer (Institut d’Etudes Politiques de Grenoble)

*“Libraries working with the publishers on e-book provision”*

Pierre Le Loarer, MANUM (Digital Manuals for Undergraduate Students) adlı projeyi tanıttı. Bu projenin konu alanı politik bilimler, uluslararası ilişkiler, hukuk, ekonomi ve yönetim. Projenin amacı, öğrencilere bu konularda sayısal kaynakları sunabilmek. Bu amacı gerçekleştirmek üzere, MANUM’un işbirliği yaptığı kurumlar yayıncılar, üniversiteler ve araştırma kurumları.

#### 2. Rich Rosy (net Library)

*“E-books for libraries and patrons: two years of experience”*

netLibrary’den Rich Rosy, şu an 42.000 başlık içeren netLibrary’nin, koleksiyon geliştirme, katalog entegrasyonu, kullanıcıların sürekli bilgilendirilmesi, kullanıcı eğilimi ve kütüphane deneyimlerinin yayıncıyı yeni modeller geliştirmede nasıl teşvik ettiği üzerine yaşadıkları deneyimleri aktardı.

#### 3. Peter Gethin (SIRSI)

*“Promoting e-books by the use of electronic enrichment”*

Peter Gethin, elektronik kitapların promosyonunda kullanılacak teknikler konusunda örnekler verdi. Bunlar kitapların, kütüphane katalogunda taranabilmesinden, katalog üzerinde görünebilecek kitap kapağı, iç kapak, özet verilebilmesine kadar çeşitlenen teknikler olabilir.

4. Louise Edwards (Joint Information Systems Committee (JISC))

*“A national strategy for e-books”*

Louise Edwards, “E-kitaplar için ulusal bir strateji” adlı bildirisini sundu. Bildiride, JISC, amaçları, bünyesinde bulunan E-Kitap Çalışma Grubu, amaçları ve yapılanlar sunuldu. JISC’in genel amacı, bilimsel ve eğitimsel materyallerin geniş bir koleksiyonuna erişimi sağlayacak bir çevrimiçi bilgi alanı yaratmak. Elektronik kitaplarda, bu koleksiyonu oluşturacak alanlardan biri ve JISC bünyesindeki E-kitap Çalışma Grubu, e-kitap yayın zincirini takip etme, geliştirme ve uygulama stratejilerini oluşturma gibi alanlarda hareket ediyor. Edwards, bugün e-kitap koleksiyonlarının kütüphaneye alımında yaşanan kimi sorunlara değindi. Güncel problemlere örnek olarak, erişim, maliyet, yönetim, depolama/saklama sorunu ve pazarlama sayılabilir.

### **7. Oturum – Kütüphanelerdeki Yönetim Değişikliği**

Başkan: Ulrich Niederer (Central and University Library Lucerne, Switzerland)

Konuşmacılar:

1. Bas Savenije (Utrecht University Library, Holland)

*“An organisational model for university libraries in transition”*

Bas Savenije, mevcut kimi yönetim sistemlerinden söz ederek, bunların dezavantajları olarak, değişen personel ihtiyacı, esnek olmayan bir yapı, şube kütüphaneleri arasındaki büyüklük, organizasyon ve IT altyapı farklılıklarını gösterdi. Dünyada yeni bir yapı üzerine eğilim olduğunu, bu eğilimin, yerleşmede esneklik, ortak bir IT altyapısı, hizmetlerde profesyonelleşme, iletişim ve sorumluluğu gerektiren düz bir yapı, değişim kapasitesi gibi alanları kapsadığını belirtti.

2. Philippe Raccach (Science and technology Department, Bibliotheque de France)

*“A new organisation for cataloguing in the BnF”*

Konuşma, Fransa Milli Kütüphanesi’nde özellikle artan yayın alımı nedeni ile gözden geçirilmesi gereken katalog bölümü çalışma sistemi üzerine, personelin, hedeflerin yerine getirilmesi için nasıl zaman kazanma ve düzenli çalışma konularında nasıl eğitildiği gibi noktaları içeriyordu.

3. Jolanta Stepniak (University of Warsaw Library, Poland)

*“User orientation as an organisational principle: the Warsaw experience”*

Jolanta Stepniak, kütüphanelerinin yeni binasına taşınmasıyla birlikte, genişleyen alan ve artan okuyucuları ile paralel büyüyen koleksiyonları ve verdikleri hizmetlerden bahsetti. 48 departman kütüphanesine sahip, Warsaw Üniversite’nde yaşadıkları en büyük sorunun, bu kütüphaneler ile işbirliği içerisinde hareket etmenin zorluğu olduğunu belirtti.

## 8. Oturum – Koleksiyonu Korumada Ortaya Çıkacak Risklerin Değerlendirilmesi

Başkan: Maria Luisa Cabral (Biblioteca Nacional, Lisbon)

Konuşmacılar:

1. Jonathan Ashley-Smith (London Victoria & Albert Museum)

*“Sources of value and significance: criteria for risk evaluation”*

Jonathan Ashley-Smith, “Değer ve önem kaynakları: risk değerlendirmesi için kriter” başlıklı bildirisini sundu. Bay Smith sunumunda, koşul ve değer kavramları üzerinde durarak, bu kavramların birbirleri ile etkileşimi ve önemi kavramı arasındaki ilişkiyi irdeledi. Değer ve önemi belirlemede, fiziksel zarar ya da değişimin bir kriter olma özelliğini yitirirken, içeriğin önem kazandığını belirtti.

2. Marie-Therese Varlamoff (IFLA PAC, Bibliotheque Nationale de France)

*“The Blue Shield Initiative: joining efforts to preserve our cultural heritage in danger”*

Varlamoff, Blue Shield adlı yeni oluşumu açıkladı. 1954 Hague’da yapılan, Askeri Çatışma Olaylarında Kültürel Mirasın Korunması Üzerine Konvansiyonda, askeri çatışma durumunda kültürel eserlerin korunmasına işaret etmek için bir Mavi Kalkan oluşturuldu. Bu bir sembol ve bu sembol, 1996’da dört kültür organizasyonu tarafından (ICA, ICOM, ICAMOS ve IFLA), International Committee of the Blue Shield (ICBS) oluşturuldu. Bu komite, müze, arşiv, kütüphaneleri, sivil savunma temsilcilerini ve diğer ilgili yurttaşları, askeri çatışma veya doğal felaketlerde bir araya getirir. ICBS, yerel, bölgesel veya ulusal alanlarda uygulama bulacağı, Ulusal Blue Shield komiteleri kurulacağı inancını taşıyor.

3. Erland Kolding Nielsen (The Royal Library, Holland)

*“Security risk assessment: a responsibility of the executive”*

Bildiride, kütüphane ve bilgi merkezlerinde güvenlik yönetimine yeterince önem verilmemesiyle alınan riske dikkat çekildi. Bu gibi kurumların, özenle oluşturulmuş güvenlik politikası, profesyonel bir güvenlik görevlilerinin olması gerektiği ve güvenlik yönetiminin uygulanmasının gerekliliği üzerinde duruldu.

### 5 Temmuz Cuma

Konferansın son oturumu, Karl Franz Üniversitesi Kütüphanesi’nin sayısallaştırma konusundaki projelerini ve mevcut durumunu ortaya koyan üç sunumla noktalandı. İlk sunumda, ALO-Austrian Literature Online adı ile

andıkları, sayısallaştırma projelerini içeren program tanıtıldı. Bu projeler arasında, METAe, BOOKS2U!, SOSA gibi isimler sayılabilir. ALO yalnızca, Karl Franz Üniversitesi Kütüphanesi'nin değil sayısallaştırma projesi olan tüm kurumlara açık bir program. Bu kütüphanenin geniş ve değerli bir nadir eser koleksiyonu var. Bunlar sayısallaştırılarak, web üzerinde taranabilir hale getirilmiş. Oturumun ikinci sunumu, Karl Franz Üniversitesi Kütüphanesi'nin sahip olduğu nadir eserlerin sayısallaştırma sürecini ve mevcut durumunu konu alıyordu. Son olarak, özellikle bu nadir eserlerin korunmasıyla ilgili olarak, konservasyon çalışmalarından söz edildi.

## **6 Temmuz Cumartesi**

31. LIBER Yıllık Genel Konferansı Admont Benedictine Manastırı'na yapılan bir gezi ile noktalandı.

Bu seneki LIBER Konferansı'nda, bilgi teknolojilerinin kütüphane hizmetlerine yansısıyla oluşan, sanal danışma hizmetleri, sayısallaştırma ve e-kitap koleksiyonları gibi konuları içeren pek çok sayıda proje, oluşum ve uygulama tanıtıldı. Bu alanlar, kütüphane dünyasında en güncel gelişimlerdir. Uygulamalar gösteriyor ki, bu gelişmelere Avrupa, teknik altyapısı ile olduğu kadar, uygulamalarıyla da ayak uydurmuş durumda.

Sözü edilen gelişmeler doğrultusunda, Türk Kütüphaneleri'ni değerlendirecek olursak, bu gelişmelere uzak olduğumuz söylenemez. Kimi kütüphanelerimiz, e-dergi koleksiyonları, sanal danışma hizmetleri ve sayısallaştırma çalışmaları gibi, kütüphanecilik alanında en yeni gelişmelerin söz konusu olduğu hizmetleri vermektedirler. Bu sevindirici uygulamaların yanında, Türkiye'de kütüphanecilik alanında, bir takım dezavantajlar var ki bunlar; gelişmelerin tüm bölge ya da şehirlerde aynı süreci izlememesi, maddi ve eğitim farklılığından kaynaklı problemler, kütüphanecilik çevresi tarafından desteklenmeyen ya da özellikle bu destekten kaçınılan bireysel veya kurumsal çabalar, yasal desteğin olmayışı biçiminde sıralanabilir. Sayılan bu nedenler, bugün Avrupa kütüphaneleriyle aramızdaki farklılığı önemli ölçüde açıklıyor.